

niedziela, 08.12.2024

Paschał ofiarowany przez Zenona Boguckiego z okazji wspomnienia św. Ambrożego

PASCHAŁ to świeca używana w liturgii – święcona w czasie Nocy Paschalnej, zapalana w okresie wielkanocnym, a także w czasie chrztu św., pogrzebu; dużych rozmiarów i wagi jest ważnym znakiem w liturgii. Najpierw oznacza Chrystusa Zmartwychwstałego, który wielokrotnie w Piśmie Świętym jest nazywany światłem. Nawiązuje także do słuca ognia, który prowadził Izraelitów przez pustynię, oraz do światła wiary, które w momencie chrztu św. zapala się w człowieku. Litery Alfa i Omega wyłobione bądź odlane z wosku – pierwsza i ostatnia litera alfabetu greckiego – wskazują na Boga, który istnieje od zawsze i nie przestanie istnieć; data (obecny rok) w polach krzyża to symbol ludzkiej historii wpisanej w nieskończone istnienie Boga; 5 gron (czerwonych ozdobnych gwoździ zakończonych żywicznymi kulkami) to 5 ran Chrystusa, który przez śmierć na krzyżu uratował człowieka od śmierci. Nazwa paschał nawiązuje do hebr. pesah, co oznacza przejście. Jezus Chrystus przeszedł przez śmierć do nowego życia i każdego z nas uzdolnił do takiego przejścia. Procesja z paschałem w Noc Paschalną, zapalonymi świecami i trzykrotnym śpiewem aklamacji „Światło Chrystusa” przywołuje na myśl słowa Chrystusa: „Ja jestem światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie błądził w ciemnościach, lecz będzie miał światłość życia” (J 8, 12). Dużym błędem jest stosowanie w kościołach wkładów olejowych zamiast prawdziwych świec woskowych, a także przyozdabianie paschału obrazkami – w liturgii bowiem wymowa znaku opiera się na autentyczności i prostocie.

Kim był św. Ambroży z Mediolanu?

Ambroży, a właściwie Ambrosius Aurelius urodził się około 339 roku w Trewirze, który ówczesnie leżał w granicach Cesarstwa Rzymskiego. Po kilku najazdach oraz sporach o władzę miasto zostało odbudowane i przeżywało prawdziwy rozkwit, stając się jednym z najważniejszych ośrodków w całym imperium. Wysoko rozwinięta metropolia wydawała się idealnym miejscem dla rozwoju kariery młodego Ambrożego, który przyszedł na świat jako syn prefekta Galii.

Los wkrótce zaprowadził go jednak aż do Rzymu, gdzie przeniósł się razem z matką i rodzeństwem po przedwczesnej śmierci ojca. W Wiecznym Mieście pobierał nauki w zakresie filozofii, prawa i retoryki. Później rozpoczął pracę jako adwokat, a następnie objął stanowisko gubernatora Ligurii i Emilii. Przeniósł się do stolicy regionu, czyli Mediolanu, gdzie trwał spór między katolikami a arianami, czyli wyznawcami jednego z odłamów chrześcijaństwa uważanego za herezję. Z racji swojej pozycji Ambroży usiłował załagodzić konflikt. Jego działania okazały się na tyle skuteczne, że oba stronnictwa w drodze kompromisu postanowiły zaproponować mu godność biskupa miasta. Początkowo chciał odmówić, lecz po namyśle przystał na ten pomysł i w 374 roku przyjął święcenia.

Ambroży wychował się w chrześcijańskiej rodzinie, lecz do momentu objęcia kościelnego urzędu wciąż nie był ochrzczony. W jego czasach wierzono, że ten sakrament najlepiej przyjąć jak najpóźniej, aby po śmierci wstąpić do nieba bez grzechów na sumieniu. Już jako kapłan Ambroży czynnie walczył z taką postawą. Przeciwstawiał się również arianizmowi oraz aktywnie zwalczał wierzenia pogańskie. Zmarł w Wielką Sobotę, 4 kwietnia 397 roku.

Patron pszczelarzy

Od wieków wizerunki i figury przedstawiające biskupa Mediolanu pojawiają się w pasiekach, aby chronić roje od szkód i zapewnić dobre zbiory. Znane do dziś powiedzenie mówi: „święty Ambroży miodu dołoży”. Kapłanowi przypisuje się ponadto aforyzm: „dobra mowa jest jak plaster miodu”.

Choć rzymski duchowny nie miał do czynienia z pszczelarstwem, pożyteczne owady stanowią ważny wątek w opowieści o jego życiu. Jak mówi legenda, gdy Ambroży był niemowlęciem w kołysce, jego usta obficie obsiadły pszczoły. Przerazona matka drżała o życie chłopca i chciała go ratować, lecz mąż zatrzymał ją, widząc, że dziecku nie dzieje się krzywda. Przepowiedział, że to nietypowe wydarzenie jest znakiem z nieba zapowiadającym ich syna na wielkiego człowieka.

Ambroży rzeczywiście stał się postacią wybitną. Za życia zasłynął jako doskonały mówca, autor licznych pism teologicznych, reformator liturgii oraz oddany chrześcijanin żyjący bez żadnych odstępstw od zasad wiary. Cieszył się szacunkiem zarówno koronowanych głów, jak i najuboższych mieszkańców Mediolanu, którym przed wyświęceniem oddał cały swój majątek. Kiedy zmarł, jego obowiązki musiało przejąć kilku kapłanów, co pokazało, jak wiele energii wkładał w swoją posługę. Św. Ambroży jest oficjalnie uznawany za jednego z ojców i doktorów Kościoła. Tytuły te podkreślają jego znaczący wkład w rozwój wiary i kultury chrześcijańskiej.